

DIDACHÉ

KAPITEL 1

¹Det finns två vägar: livets väg och dödens väg, och du ska veta att skillnaden mellan de båda vägarna är stor.

²Det här är livets väg. För det första: du ska älska Gud som skapat dig och för det andra: du ska älska din nästa som dig själv. Dessutom: det du inte vill att någon ska göra mot dig, det ska du inte heller göra mot någon annan.

³Din träning i detta blir att välsigna dem som förbannar dig, be för dina fiender och fasta för dem som förföljer dig. För vad är det för speciellt med dig om du älskar dem som älskar dig? Gör inte alla andra likadant? Men om du älskar dem som hatar dig, kommer du inte att ha någon fiende.

⁴Håll dig borta från köttets och kroppens begär. Om någon slår dig på höger kind, så vänd också den andra mot denne. Då har du nått målet. Om någon tvingar dig att gå en mil, gå då med två mil. Om någon tar din skjorta, ge också din mantel. Om någon stjälar från dig, be inte om att få tillbaka det stulna – det är inte ens ett alternativ för dig! ⁵Ge till alla som ber dig, och be inte om att få det tillbaka, för Fadern vill att vi delar på alla välsignelser. Lycklig är den som ger på det här sättet och följer denna regel, för den är fri från skuld. Men olycka över den som tar emot något utan att behöva det. Den som tar emot utifrån sina behov är fri från skuld. Men den som tar emot utan att vara i nöd ska ställas till svars för det,

1:3 träning Det ord som används här handlar om träning som i ett hantverk, men kan också översättas med lära.

1:3 alla andra Ordagrant *hedningarna*. Icke-judar eller icke-kristna.

1:4 nått målet Eller *blivit perfekt/hel/fullvuxen/fullkomlig*.

1:5 lycklig/olycka Eller *salig/ve*.

och tvingas svara på varför och med vilket syfte gåvan togs emot. Den mottagare som döms skyldig ska inte slippa undan förrän sista öret är återbetalt. ⁶Om det här har det också sagts: »Låt dina gåvor svettas i dina händer tills du vet vem du ska ge dem till.«

KAPITEL 2

¹Det här är träningens andra regel:

²Du ska inte mörda; du ska inte bryta äktenskap; du ska inte ligga med barn. Du ska inte missbruka din sexualitet. Du ska inte heller stjäla, syssla med magi eller blanda gift. Du ska inte mörda barn, oavsett om de är födda eller inte. Du ska inte ha begär till din nästas ägodelar. ³Du ska inte heller svära falska eder, vittna falskt eller ljuga. Du ska inte tala illa om någon eller söka hämnd. ⁴Var inte svekfull eller opålitlig, för opålitlighet är en dödsfälla.

⁵Sammanfattningsvis ska du inte tala falskt eller tomt, utan bekräfta det du säger genom dina handlingar. ⁶Du ska inte roffa åt dig eller vara girig. Var inte skenhelig, elak eller arrogant och gör inte upp onda planer mot din nästa.

⁷Hata ingen, tillrättavisa några, be för vissa och älska några mer än ditt eget liv.

2:2 bryta äktenskap Det handlar inte enbart om skilsmässa utan syftar snarare på otrohet.

2:2 ligga med barn Eller *utöva pedestri/ligga med unga pojkar*.

2:2 missbruka din sexualitet Eller *begå otukt*.

2:2 blanda gift Grundtexten är oklar, kan också handla om att tillverka olika magiska drycker.

2:6 roffa åt dig Ordagrant ha mer-begär, girig, tjuvaktig.

KAPITEL 3

¹Mitt barn, fly allt ont, till och med allt som liknar det.

²Håll din ilska under kontroll, för ilska leder till mord. Var inte heller avundsjuk, sök inte bråk, var inte hetsig, för allt sådant föder mord. ³Mitt barn, lev inte för njutning, för begär leder till att du missbrukar din sexualitet. Du ska inte heller tala grovt och stötande. Låt inte dina ögon vandra fritt, för allt sådant leder till äkten-skapsbrott. ⁴Mitt barn, håll inte på med spådom, för det leder till avgudadyrkan. Du ska inte heller syssla med besvärjelser, astrologi eller magiska reningsriter. Du ska inte ens vilja lyssna till sådant, eftersom det föder avgudadyrkan.

⁵Mitt barn, ljug inte, för lögn leder till stöld. Var inte heller girig eller sök ära och beröm, eftersom det är sådant som leder till stöld. ⁶Mitt barn, var inte missnöjd, för det leder till att du hånar Gud. Var inte egocentrerad och bär inte på onda tankar, eftersom sådant leder till gudshån. ⁷Var i stället ödmjuk, för de ödmjuka ska ärva jorden. ⁸Ha tålmod och visa medlidande, var utan svek, stillsam och vänlig. Värdesätt den vägledning du har fått höra.

⁹Du ska inte upphöja dig själv eller vara stöddig. Umgås inte med dem som har makt, utan med de rättfärdiga och enkla.

¹⁰Acceptera allt som händer dig, ja se det som något gott, medveten om att inget sker utan Gud.

3:2 *ilska* Ordet handlar inte om att inte bli arg utan om att bära på ilska eller vrede.

3:3 *missbrukad sexualitet* Eller *begå otukt*.

3:3 *tala stötande* Kan syfta på grovt sexuellt språk.

3:6 *egocentrerad* Eller *självgod*. Att sätta sin egen njutning först.

3:6 *gudshån* Eller *hädelse*.

KAPITEL 4

¹Mitt barn, minns dag och natt den som talar Guds ord till dig. Hedra denna lärare så som du hedrar Herren, för där Guds rike predikas, där är Herren själv. ²Sök dig varje dag till de heliga för att få styrka av deras ord. ³Skapa inte splittring, skapa i stället fred mellan dem som bråkar. Döm rättvist: se alltså inte till social status då du tillrättavisar någon för en överträdelse.

⁴Tveka inte i dina beslut och fundera inte på om det ena eller det andra kommer hända. ⁵Var inte den som sträcker fram handen för att få, men drar den tillbaka då det handlar om att ge. ⁶Ge av det du har tjänat med dina händers arbete, som en lösensumma för dina synder. ⁷Tveka inte att ge till någon, och klaga inte då du ger, för tids nog kommer du veta vem som är den Gode givaren. ⁸Vänd dig inte bort från den som är i behov, utan dela allt med dina syskon och se inte något som ditt eget. För om ni delar på det som är oförstörbart, hur mycket mer ska ni då inte dela det som en dag kommer att förstöras? ⁹Sluta aldrig ha omsorg om dina barn, utan träna dem i att respektera Gud redan från ungdomen.

¹⁰Ge inga befallningar till dina tjänare när du är arg. De hoppas ju på samma Gud som du! Annars kanske de på grund av dig slutar att frukta Gud som står över er båda. Gud kommer ju inte för att kalla människor med hänsyn till social status, utan kallar dem som Anden har förberett. ¹¹Ni slavar ska underordna er era herrar, som om de vore Guds representanter, i ödmjukhet och fruktan.

4:2 *de heliga* Syftar troligen på hela församlingen, inte enskilda personer.

4:7 *För tids nog kommer du veta vem som är den Gode givaren.* Eller *För du vet vem som är lönens goda givare.*

4:8 *syskon* Ordagrant bröder.

¹²Hata all skenhelighet och allt annat som är emot Guds vilja.¹³Strunta aldrig, på något sätt, i Guds bud, utan bevara det som du har tagit emot utan att lägga till eller dra ifrån något. ¹⁴Bekänn dina felsteg i församlingen och gå inte till bönen med dåligt samvete. Det här är livets väg.

KAPITEL 5

¹Det här, å andra sidan, är dödens väg:

Först och främst är den ond och fylld av förbannelser, mord, äktenskapsbrott, begär, missbrukad sexualitet, stölder, avgudadyrkan, magi, gifttillverkning, utsugning, falska vittnesmål, skenhelighet, svek och bedrägeri. Av att tro för mycket om sig själv. Full av elakhet, egoism, girighet, oanständigt tal, avundsjuka, oförsämdhet, överlägsenhet och skrytsamhet.

²På Dödens väg vandrar de som förföljer goda människor, de som hatar sanningen men älskar lögnen, som inte förstår belöningen som finns i att leva rättfärdigt. De håller inte fast vid det goda och rättvisa och de dömer orättvist. De håller sig vakna, inte för godhetens skull utan för ondskans och de är långt ifrån ödmjuka och tålmodiga. De älskar meningslösa saker och söker belöning för allt de gör. De saknar medkänsla med de fattiga och hjälper inte den som är tyngd av arbete. De känner inte Gud som har skapat dem. De mördar barn och förstör Guds skapelse, vänder sig bort från dem som är i nöd och gör saken värre för de förtryckta. De försvarar de rika och dömer de fattiga orättvist, dessa som syndar i allt.

Mina barn, låt er vara befriade från allt detta!

5:1 *missbrukad sexualitet* Eller *otukt*.

KAPITEL 6

¹Se upp så att ingen leder dig bort från den väg som du nu har tränats i, för all annan undervisning tränar dig till ett liv utan Gud.

²Om du kan bära hela Herrens ok, når du ditt mål. Om du inte kan det, gör då så gott du kan.

³När det gäller mat, så ät vad du kan. Men se till att hålla dig borta från kött som offrats till avgudar. Att äta sådant kött är detsamma som att betjäna döda gudar.

KAPITEL 7

¹Angående dopet.

Döp så här: Efter att först ha undervisat om allt det ni här har hört, ska du döpa i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn, i rinnande vatten. ²Men om du inte har något rinnande vatten, döp då i annat vatten, och om du inte kan döpa i kallt vatten, gör det i varmt. ³Skulle du inte ha något av det, håll då vatten på huvudet tre gånger, i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn.

⁴Före dopet ska den som döper och den som ska bli döpt fasta, liksom alla andra som kan och har kraft nog. Den som döps ska bli uppmanad att fasta en eller två dagar innan sitt dop.

6:1 *ett liv utan Gud* Eller *ett liv utan Guds medverkan*.

6:2 *bära hela Herrens ok* Att bära en rabbis ok är ett judiskt uttryck för att följa hur denne rabbi lärde att en skulle leva ut torah, den judiska lagen.

6:2 *når du ditt mål* Eller *blir du perfekt/hel/fullvuxen/fullkomlig*.

7:1 *rinnande vatten* Ordagrant *levande vatten*.

7:2 *varmt vatten* Ordagrant *stillastående vatten*.

KAPITEL 8

¹Angående fasta:

Ni ska inte fasta vid de tider då de skenheliga fastar. De fastar på måndagar och torsdagar. Ni ska i stället fasta på onsdagar och på förberedelsedagen, alltså fredagen. ²Be inte heller som de skenheliga gör, utan på det sätt som Herren befallde i sitt evangelium:

Vår Far i himlen, låt ditt namn hållas heligt. Låt ditt rike komma; Låt din vilja ske på jorden så som i himlen. Ge oss i dag det bröd vi behöver och förlåt oss vår skuld, liksom vi förlåter dem som står i skuld till oss. Och led inte in oss i prövningar, utan rädda oss undan det onda: för makten och äran är din, för alltid.

³Be så tre gånger om dagen.

KAPITEL 9

¹Angående tacksägelsemåltiden.

Tacka Gud på detta sätt:

²Först angående bägaren:

Vi tackar dig, vår Far,
för din tjänare Davids heliga vin,
som du gjorde känt för oss
genom din tjänare Jesus.
Din är äran, för alltid.

³Sedan angående brödet som ska brytas:

Vi tackar dig, vår Far,

8:1 förberedelsedagen Förberedelsedagen är dagen innan sabbaten.

9:1 tacksägelsemåltiden Det vi kallar nattvard var från början en slags inledning till en slags sabbatsmåltid som kallades *agape*.

9:2 tjänare Eller *son*.

för livet och kunskapen
som du gjorde känd för oss
genom din tjänare Jesus.

Din är äran, för alltid.

⁴Liksom detta brutna bröd,
som var spritt över bergen men
samlades ihop och blev ett,
låt också din kyrka samlas
från jordens alla ändar in i ditt rike.

För äran och makten är din, genom Jesus Kristus, för alltid.

⁵Låt inte någon äta eller dricka av denna tacksägelsemåltid som inte har blivit döpt i Herrens namn. För Herren sa angående detta: »Ge inte det som är heligt till hundar.«

KAPITEL 10

¹När ni är mätta, tacka så här:

²Vi tackar dig, helige Fader, för ditt heliga namn
som du har gjort ett hem åt i våra hjärtan,
och för den kunskap, tro och odödlighet
som du har uppenbarat för oss
genom din tjänare Jesus.
Din är äran, för alltid.

³Du, allsmäktige Mästare,
skapade allt för ditt namns skull
och gav alla människor mat och dryck att njuta av,
så att de ska tacka dig.

9:5 hundar Hundar har ingen förmåga att uppskatta det som är heligt. Jmfr: Att kasta pärlor för svin.

Men oss välsignade du också
med andlig mat och dryck och
evigt liv genom din tjänare Jesus.

⁴Framförallt tackar vi dig
för att du är mäktig.

Din är äran, för alltid.

⁵Herre, minns din kyrka;
rädda den från allt ont och
gör den hel i din kärlek.

Helga den och samla ihop den från de fyra väderstrecken
till ditt rike som du har förberett för den.

Din är makten och äran, för alltid.

⁶Låt nåden från ditt rike komma och
låt denna värld försvinna bort.

Rädda oss, Davids Gud!

Låt den som är helig komma.

Låt den som inte är helig omvända sig.

Kom, Herre Jesus! Amen.

⁷Men tillåt profeterna att tacka på det sätt som de vill.

(⁸Angående oljan: Vi tackar dig Fader, för oljans väldoft, som uppenbarats för oss genom Jesus, din tjänare. Din är äran, för alltid. Amen)

10:8 Hela denna vers är antagligen ett senare tillägg och finns med i en koptisk version av Didaché.

10:8 *oljan* Grundtextens ord kan eventuellt syfta på rökelse.

KAPITEL 11

¹Ni ska välkomna lärare som kommer och undervisar om allt detta som sagts. ²Men om läraren har vikit av från vägen och undervisar en annorlunda träning för er (en som förstör den här träningen), lyssna då inte till den läraren. Men om läraren undervisar för att öka er rättfärdighet och kunskap om Herren, då ska ni ta emot läraren som om det var Herren själv.

³Apostlar och profeter ska ni bemöta så som evangeliet lär. ⁴Ta emot varje apostel som kommer till er som om det var Herren själv. ⁵Men aposteln ska inte stanna mer än en, högst två dagar om det är nödvändigt. Om aposteln stannar tre dagar är det en falsk profet. ⁶Och när en apostel reser vidare, låt inte aposteln ta emot bröd, eller något annat, som räcker mer än ett dygn. Ber aposteln om pengar är aposteln en falsk profet.

⁷Talar någon profet i Anden ska ni inte pröva eller döma denne. Alla andra synder kan förlåtas, men inte denna. ⁸Men alla som talar i ande är inte profeter, utan endast den som lever efter Herrens ord. Alltså känner ni igen falska och sanna profeter på hur de lever sina liv och uppträder bland er.

⁹En sann profet som i Anden ber om ett mål mat skulle aldrig äta av det; om profeten ändå gör det, är det alltså uppenbart att det är en falsk profet. ¹⁰Och om en profet undervisar i sanningen, men inte lever så, är det en falsk profet; ¹¹En profet som prövats och funnits sann, som lever ut församlingens mysterium i världen, men inte lär andra att göra det, ska ni inte döma; den profeten får stå till svars inför Gud. Så levde även gamla tiders profeter.

11:7 Jfr Matt 12:31–32. Det är dock svårt att veta vad som menas. Senare uppmanas gemenskapen att pröva profeter.

¹²En sak till: om någon säger i Anden: »Ge mig pengar« eller något liknande ska ni inte lyssna. Men om den ber om pengar åt andra, som är i behov, ska ni inte döma.

KAPITEL 12

¹Välkomna alla som kommer i Herrens namn, men använd ert omdöme och pröva dem, för ni vet vad som är rätt och fel.

²Om den som kommer är en kringresande, hjälp denne så långt ni kan. Men vandraren ska inte stanna hos er mer än två dagar, eller tre om det är nödvändigt. ³Den som önskar stanna kvar bland er och har ett yrke, ska arbeta för sin mat. ⁴Om någon inte har ett yrke, använd ert omdöme och ordna hur denne ska leva bland er, för en kristen ska inte gå sysslös. ⁵Men om vandraren inte är villig att göra det ni finner lämpligt, är det en som utnyttjar Kristus för egen vinning. Akta er för sådana!

KAPITEL 13

¹Varje sann profet som önskar stanna hos er är värd sin mat. ²På samma sätt är en sann lärare, liksom arbetaren, värd sin mat.

³Därför ska du ta det första av det som kommer från vinpressen och från din loge, av dina oxar och dina får, och ge det till profeterna, eftersom de är era överstepräster. ⁴Men om ni inte har någon profet, ge det då till dem som är fattiga.

⁵Om du bakar bröd, ta det första och ge enligt regeln. ⁶Gör likadant när du öppnar ett krus med vin eller olja, ta det första och ge

13:5 första Eller *förstlingen*. Exempelvis den första limpan bröd om du är bagare.

det till profeterna. ⁷Ta också av pengar och kläder och av alla dina ägodelar, efter vad du tycker, och ge enligt regeln.

KAPITEL 14

¹På Herrens dag ska ni samlas, bryta bröd och hålla tacksägelsemåltid efter att först ha bekänt era felsteg så att ert offer är rent. ²Men låt inte någon som har en konflikt med ett syskon delta i ert möte förrän de har försonats, så att ert offer inte blir vanhelgat. ³Det var ju om detta Herren sa: »På varje plats och i varje tid, ge mig ett rent offer, för jag är en stor Konung, säger Herren, och mitt namn är underbart bland folken.«

KAPITEL 15

¹Utse därför församlingsföreståndare såväl som församlingstjänare åt er som är värdiga Herren, ödmjuka personer som inte älskar pengar och som är ärliga och beprövade. De utför också profeters och lärares uppgifter hos er. ²Därför ska ni inte se ner på dem. De är värda samma respekt bland er som profeterna och lärarna.

³Tillrättavisa varandra, men inte i ilska utan fridsamt, så som ni finner det sagt i evangeliet. Den som felar mot sitt syskon ska ni inte tala med förrän denne har ångrat sig.

⁴Angående era böner, allmosor och andra handlingar så ska ni göra som det sägs i vår Herres evangelium.

14:3 Citatet kan komma från Mal 1:11.

15:1 *församlingsföreståndare/tjänare* Eller *biskopar/diakoner*.

15:3 Kanske menas den undervisning som återges i Matt 18.

15:4 Kanske menas den undervisning som återges i Matt 6:1–18.

KAPITEL 16

¹Vaka över era liv; låt inte era lampor släckas och spänn inte av er bäl-tet, utan var beredda, för ni vet inte när vår Herre kommer tillbaka.

²Samlas ofta för att söka det som är gott för era själar, för all den tid ni varit troende är till ingen nytta för er om ni inte håller ut till slutet.

³För i de sista dagarna ska de falska profeterna och fördärvarna mångdubblas, fåren ska förvandlas till vargar och kärlek förvandlas till hat. ⁴Och när laglösheten ökar kommer de hata, förfölja och förråda varandra. Sedan ska »Den som bedrar världen« framställa sig som en Guds son. Bedragaren kommer att göra tecken och under, och jorden ska lämnas över i bedragarens händer. Bedragaren ska göra avskyvärda ting, värre än något ont som gjorts sedan världens skapelse.

⁵Då ska det mänskligheten åstadkommit prövas i eld och många kommer falla och gå under; men de som håller fast i sin tro ska bli räddade av »Den som var förbannad«.

⁶Då ska sanningens tecken visa sig: Det första tecknet är att him-len öppnar sig. Det andra tecknet är basunens ljud. Och det tredje: de dödas uppståndelse. ⁷Men inte allas uppståndelse, utan så som det är sagt: »Herren ska komma och alla heliga med Honom.« ⁸Då ska världen se Herren komma på himmelens moln.

16:1 *när* Eller vid vilken timme.

16:7 *uppståndelse* Finns inte med i grundtexten men är underförstått.